27.2.2019

Eduskunnan liikennejaostolle

Nopea laajakaista -tukiohjelman eteneminen

Nopea laajakaista -tukiohjelman tavoitteena on edistää nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamista haja-asutusalueilla julkisella rahoituksella, ja siten turvata monipuoliset viestintäpalvelut kaikkialla Suomessa. Tukiohjelma käynnistyi vuonna 2010, jolloin ohjelmaa koskeva laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla (1186/2009, jäljempänä laajakaistatukilaki) tuli voimaan. Laajakaistatukilaki sisältää säännökset siitä, miten ja millä edellytyksin julkista tukea voidaan myöntää laajakaistainfrastruktuurin rakentamiseen.

Tukiohjelman tavoitteeksi asetettiin, että sen puitteissa rakennetaan laajakaistasaatavuus noin 130 000 kotitaloudelle. Tällä hetkellä saatavuus on rakennettu noin 83 000 kotitaloudelle. Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan tavoite tullaan saavuttamaan. Tukihakemuksia on voinut jättää vuoden 2018 loppuun, mutta tukien maksaminen jatkuu arvioiden mukaan vuoteen 2021 saakka.

Tukea on myönnetty tähän mennessä 58,6 miljoonaa euroa, josta maksettu on 42,4 miljoonaa euroa. Yhteensä tukiohjelmaan on varattu valtion varoja 69 miljoonaa euroa. Helmikuuhun 2019 mennessä tukea on ohjelman puitteissa myönnetty noin 160 hankkeelle ja maksettu noin 80 hankkeelle. Tukiviranomaiselta eli Liikenne- ja viestintävirastolta saatujen tietojen mukaan suurin osa hankeyrityksistä on toteututtanut hankkeet suunnitelmien mukaisesti.

Laajakaistatukilain mukaan valtiontuen myöntämisen edellytyksenä on, että valtio, kunta ja tuensaaja osallistuvat hankkeen tukikelpoisiin kustannuksiin tietyin osuuksin. Valtion tukea myönnetään enintään 58 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Kunnat puolestaan osallistuvat laajakaistahankkeiden rahoitukseen joko 8, 22 tai 33 prosentin osuudella. Kuntien rahoitusosuudet määräytyvät laajakaistatukilain mukaan.

Lisäksi hankkeisiin on mahdollista saada muuta julkista tukea hankkeen tukikelpoisiin osiin siten, että tuki on enintään 90 % tukikelpoisista kustannuksista. Loppuosa tukikelpoisista kustannuksista ja kaikki tukikelvottomat kustannukset rahoitetaan omarahoituksella. Omarahoitusosuuden voi kattaa joko tulo- tai lainarahoituksella. Liikenne- ja viestintävirasto ei ole antanut ohjeita kuntien lainoituksiin liittyen. Se, että kunnat ovat tehneet lakisääteisen osuuden päälle lisäsijoituksia, on ollut niiden oma päätös perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon mukaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on tietoinen muutamiin yrityksiin liittyvistä taloudellisia haasteista. Liikenne- ja viestintävirasto teki vuonna 2016 selvityksen laajakaistatukea saaneiden toimijoiden taloudellisesta tilanteesta. Selvityksessä tutkituista yhtiöistä kuudella oli haastava taloudellinen tilanne. Ministeriössä on selvityksen jälkeen kartoitettu laajasti erilaisia mahdollisuuksia ongelmien ratkaisemiseksi.

Laajakaistatukilakiin tehdyillä muutoksilla on pyritty helpottamaan tilannetta siltä osin, kuin sen on ministeriön toimivallassa. Esimerkiksi vuonna 2017 lakiin tehtiin merkittäviä muutoksia, joilla pyrittiin parantamaan tukihankkeiden taloudellista tilannetta. Muutoksen myötä laajakaistarakentamiseen saa jatkossa aiempaa laajemmin julkista tukea, sillä tukikelvottomien kustannusten osuutta hankkeiden kokonaiskustannuksista on pienennetty. Esimerkiksi tukikelvottoman tilaajayhteyden osuus lyhennettiin

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

aiemmasta kahdesta kilometristä sataan metriin vuoden 2017 lakimuutoksen jälkeen käynnistyneiltä hankkeilta. Lakimuutokset eivät ratkaise tilannetta kaikilta osin, sillä esimerkiksi Euroopan unionin valtiontukisäännöt rajoittavat muun muassa sääntöjen takautuvaa muuttamista.

Tukiohjelmaan sovelletaan laajakaistatukilain lisäksi muun muassa valtionavustuslakia (688/2001) sekä Euroopan unionin valtiontukisääntelyä. Euroopan komissio päättää yksinoikeudella valtiontukien sallittavuudesta ja soveltamisesta EU:n sisämarkkinoilla. Jos Euroopan komissio katsoo, että valtiontukea on myönnetty vastoin Euroopan unionin sääntelyä voi se tehdä päätöksen siitä, että tukea myöntäneen valtion on perittävä tuki takaisin tuensaajalta. Liikenne- ja viestintävirasto noudattaa tukipäätöksiä tehdessään sekä kansallista että Euroopan unionin lainsäädäntöä, eikä niissä asetetuista edellytyksistä ole mahdollista tapauskohtaisesti poiketa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi